

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Kfv.IV.38.263/2018/4. szám

A tanács tagjai: Dr. Balogh Zsolt a tanács elnöke
Dr. Varga Eszter előadó bíró
Dr. Dobó Viola bíró

A felperes: felperes neve

A felperes jogi képviselője: Bösze-Magyar Ügyvédi Iroda,
. Magyar Balázs ügyvéd

Az alperes: Csopak Község Önkormányzat Képviselő-testülete

Az alperes képviselője: képviselő 1

Más perbeli személyek: Alperesi beavatkozó

Az alperesi beavatkozó jogi képviselője: képviselő 2

A per tárgya: földforgalmi ügyben hozott határozatok bírósági felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

Az elsőfokú határozat: Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság
2.K.27.438/2017/8. számú ítélete

A felülvizsgálni kért jogerős határozat: Fővárosi Törvényszék
2.Kf.650.107/2018/3. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria

- a Fővárosi Törvényszék 2.Kf.650.107/2018/3. számú ítéletét, az elsőfokú bíróság 2.K.27.438/2017/8. számú ítéletét, valamint az alperes 2017. október 25-én kelt 295/2017. (X. 25.) ÖKT számú, 296/2017. (X. 25.) ÖKT számú, és 297/2017. (X. 25.) ÖKT számú

határozatait hatályon kívül helyezi és az alperest új eljárásra kötelezi;

- kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 100.000 (százezer) forint együttes elsőfokú, fellebbezési és felülvizsgálati eljárási költséget.

A 30.000 (harmincezer) forint kereseti, a 24.000 (huszonnégyezer) forint fellebbezési és a 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A perben nem álló Sz. I. Gy., mint eladó és az alperesi beavatkozó, mint vevő 2017. május 22. napján adásvételi szerződést kötött a Cs. .../35 hrsz.-ú, szőlő művelési ágú ingatlan 1/1 tulajdoni hányadára; a perben nem álló E. J-né, mint eladó és az alperesi beavatkozó, mint vevő 2017. május 17. napján adásvételi szerződést kötött a Cs. .../37 hrsz.-ú, szőlő művelési ágú ingatlan 1/1 tulajdoni hányadára; a perben nem álló E. J. és E. Z., mint eladók és az alperesi beavatkozó, mint vevő 2017. május 27. napján adásvételi szerződést kötött a Cs. .../38 hrsz.-ú szőlő művelési ágú ingatlan 1/2-1/2 tulajdoni hányadaira. A szerződések Csapok Község Önkormányzata Polgármesteri Hivatalában történő kifüggesztésének ideje alatt a felperes elfogadó jognyilatkozatokat tett, amely nyilatkozataiban - többek között - kijelentette, hogy regisztrációs számmal rendelkező földművesnek minősül. A mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvény (a továbbiakban: Földforgalmi törvény) 18. § (2) bekezdésére utalással kijelentette, hogy az adásvétel(ek) tárgyát képező, szőlő művelési ágban nyilvántartott földet illetően a tulajdonszerzés célja a földrajzi árujelzéssel, továbbá eredetmegjelöléssel ellátott termék (csopaki olaszrizling) előállítás és feldolgozása. Kijelentette továbbá, hogy az eddig tulajdonában, illetve földhasználatában álló területeken lévő szőlőültetvények megművelésével és a szőlő feldolgozása útján bor előállításával már évek óta foglalkozik.
- [2] A jegyző az elővásárlási jognyilatkozatokat és az adásvételi szerződéseket megküldte a mezőgazdasági igazgatási szerv részére, amely állásfoglalás megadása céljából megkeresésekkel élt a Magyar Agrár-, Élelmiszergazdasági és Vidékfejlesztési Kamara Agrárgazdasági Kamara Veszprém Megyei Elnökségéhez (a továbbiakban: helyi földbizottság). A helyi földbizottság a VE01-02994-8/2017., VE01-02995-8/2017. és VE01-02996-8/2017. számú - azonos tartalommal

hozott - állásfoglalásaiban a föld tulajdonjogának átruházásáról szóló szerződés jóváhagyását a felperes tekintetében nem, míg az alperesi beavatkozó tekintetében támogatta. A Földforgalmi törvény 24. § (2) bekezdésére hivatkozással azzal indokolta az elővásárlási jogát gyakorló felperes esetében az állásfoglalását, hogy a szerződés létrejötte nem járul hozzá a Földforgalmi törvény azon céljának érvényesüléséhez, hogy fokozottabban előtérbe kerülhessenek a fenntartható földhasználattal való gazdálkodás feltételei, a termelés természeti feltételeinek (talaj, víz, élőhelyi közösségek) és a kultúrtáj védelmének szempontjai. A szerződés felperessel történő létrejötte nem járul hozzá, hogy élet- és versenyképes mezőgazdasági termelés folytatására alkalmas méretű földbirtokok jöjjenek létre, mint ahogyan nem járul hozzá ahhoz sem, hogy a birtokelaprózódások hátrányos következményei a mezőgazdaság tulajdoni szerkezetét ne terheljék, a földműves zavartalan mezőgazdasági termelést folytathasson. A vevő esetében azzal támogatta a szerződés jóváhagyását, hogy az agrártársadalom a vidéki családi közösségek termelési közösségként történő megszerveződése és a helyi vállalkozások gyarapodása révén tovább erősödjön; élet- és versenyképes mezőgazdasági termelés folytatására alkalmas földbirtokok jöjnek létre; a birtokelaprózódások hátrányos következményei a mezőgazdaság tulajdoni szerkezetét nem terhelik, a földműves zavartalan mezőgazdasági termelést folytathat.

[3] A felperes az állásfoglalásokkal szemben - azonos tartalommal - kifogásokat terjesztett elő. Állította, hogy az állásfoglalásokban foglaltak az elővásárlási jog rangsorát kívánják felülbírálni, azt „önhatalmúlag megváltoztatják”. Arra hivatkozott, hogy a helyi földbizottság állásfoglalásaiban konkrétum nem szerepel. Kifejezetten valótlannak tartotta azt a megállapítást, mely szerint a tulajdonszerzése nem eredményezné az élet- és versenyképes mezőgazdasági termelés folytatására alkalmas földbirtok létrejöttét, illetve az agrártársadalom erősödését, továbbá hogy a fenntartható földhasználattal való gazdálkodás, a kultúrtáj védelme ne valósulna meg, és szerzése birtokelaprózódást eredményezne. Arra hivatkozott, hogy az alperesi beavatkozó az érintett területen alig művel földterületet, míg ő maga több mint 1 hektár területen gazdálkodik. Hivatkozott az Alkotmánybíróság 17/2015 (VI. 5.) és 18/2016. (X. 20.) AB határozataira, és e körben arra, hogy a támogatás megtagadását alátámasztó konkrét ok hiányában az állásfoglalás megváltoztatásának van helye.

[4] Az alperes a 2017. október 25-én kelt 295/2017. (X. 25.) ÖKT számú, 296/2017. (X. 25.) ÖKT számú, és 297/2017. (X. 25.) ÖKT számú határozataival a felperes kifogásait - azonos indokolással - elutasította. Hivatkozott a Földforgalmi törvény 24. § (2) bekezdésében foglaltakra azzal kapcsolatosan, hogy a helyi földbizottság milyen szempontokat vizsgál az értékelés során. Utalt

a mező- és erdőgazdasági földek forgalmáról szóló 2013. évi CXXII. törvénnyel összefüggő egyes rendelkezésekről és átmeneti szabályokról szóló 2013. évi CCXII. törvény (a továbbiakban: Fétv.) 103/A. § (2) bekezdésére, mely alapján a képviselő-testület azt vizsgálja, hogy a földbizottság értékelése a jogszabályban előírt szempontoknak megfelelt-e. A kifogásokkal kapcsolatosan azt állapította meg, hogy a helyi földbizottság mindkét felet értékelte, mely értékelés eleget tesz a Földforgalmi törvény 23-25. §-aiban foglaltaknak. Rögzítette, hogy az alperesi beavatkozó csopaki helyi gazdálkodó, a családi borászat vezetője, születésétől fogva csopaki lakos, főállásban végzi a borászathoz kapcsolódó tevékenységet. Támogatója és alapítója a Csopaki Kódex Minőségbiztosítási Rendszernek, amely országosan egyedülálló módon garantálja a csopaki védett tőkéken termett szőlőből készült minőségi védett borokat. Az önkormányzat támogatja a helyi borászok birtoknövekedését, az a meggyőződése, hogy csak egységesen kezelt, megfelelő méretű birtokszerkezettel lehet hosszú távon a védett helyi borokat gazdaságosan előállítani. Az alperesi beavatkozó eddigi munkássága az önkormányzat számára garanciát jelent, így az ő tulajdonszerzését támogatja a testület. Utalt arra alperes, hogy a jogalkotó azért biztosít a képviselő-testületnek döntési lehetőséget, mert az az eredeti célja, hogy olyan testület döntsön az ügyekben, amelynek tagjai a helyi közösségben élnek, ismerik a helyben élőket, földműveseket, rálátásuk van arra, hogy valójában megállja-e a helyét a jogszabályban meghatározott sorrend, vagy a helyi viszonyok és a helyben lakók tevékenysége ezt felülírja.

A felperes keresete és az alperes védekezése

- [5] Az alperes határozataival szemben a felperes - azonos tartalmú - keresetekkel élt, amelyben elsődlegesen az alperes határozatainak megváltoztatásával a tulajdonszerzésének támogatását, másodlagosan a határozatok - állásfoglalásokra is kiterjedő - hatályon kívül helyezését és a helyi földbizottság új eljárásra kötelezését, harmadlagosan az alperesi határozatok hatályon kívül helyezését és az alperes új eljárásra kötelezését kérte. Kereseteiben a kifogásaiban már előadottakat ismételte meg. Hangsúlyosan utalt arra, hogy nem derül ki az állásfoglalásokból, hogy az alperesi beavatkozót támogató döntésekben foglalt szempontok miért nem érvényesülnek az ő esetében. Sérelmezte, hogy az alperesi határozatok olyan körülményeket is értékelnek az alperesi beavatkozó esetében (tevékenységét, születését, stb.), amit az állásfoglalások meg sem említene, így pedig „a másodfokú elbírálásra vonatkozó jogelv” sérül. Az az érvelés, hogy az alperesi beavatkozó helyi lakos, gazdálkodó az elővásárlási jog sorrendjében értékelendő, de nem a támogatás során. Érvelése szerint, amennyiben konkrét kizáró ok nincs, úgy a határozatot meg kell változtatni és az alperesnek mindkét érintett felet támogatnia kell. Összességében arra hivatkozott, hogy az alperes határozatai a

közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 50. § (1) bekezdésében foglalt tényállás-tisztázási és a Ket. 72. §-ában foglalt indokolási kötelezettségnek sem tesznek eleget. A bizonyítékokat nem mérlegeli, az ügyfél által felajánlott bizonyítás mellőzésének indokait sem hívta fel.

- [6] Az alperes ellenkérelmében a határozatban foglalt indokok alapján a keresetek elutasítását kérte.
- [7] Az alperesi beavatkozó a megalapozott és jogszerű határozatokra hivatkozással a keresetek elutasítását kérte.

Az elsőfokú ítélet

- [8] Az elsőfokú bíróság egyesített perben a 2.K.27.438/2017/8. számú ítéletével a felperes kereseteit elutasította.
- [9] A felperes kereseti kérelmeit vizsgálva a Földforgalmi törvény 103/D. §-ára utalással rögzítette, hogy a földbizottsági állásfoglalás hatályon kívül helyezésére nem jogosult. Rögzítette, hogy a helyi földbizottság a Földforgalmi törvény 23-25. §-ai alapján végezheti el az értékelést, amelyben nem szerepel az, hogy az elővásárlási jog jogosultjainak mi a sorrendje. Az alperesnek pedig a Fétv. 103/A. § (2) bekezdése szerint azt kell vizsgálnia, hogy a helyi földbizottsági állásfoglalás kiadására az Földforgalmi törvény 23-25. §-ainak megsértésével került-e sor. Ebből következően a képviselő-testület nem vizsgálhatta a rangsort, következésképpen ennek megsértésre sem kerülhetett sor.
- [10] Az elsőfokú bíróság alaptalannak találta azt a felperesi érvelés, mely szerint az értékelést az ő vonatkozásában az alperes nem végezte el. Álláspontja szerint azok az indokok, amelyek támogatásként megjelentek az alperesi beavatkozó esetében, „értelemszerűen azt is eredményezik, hogy felperes tekintetében nem állnak fenn”. Megítélése szerint szó sincs arról, hogy olyan szempontok kerültek értékelésre, amik az állásfoglalásokban nem jelentek meg. Az állásfoglalásokban foglaltakat az alperesi határozatokban megjelölt azon tények is megerősítették, amelyekről az alperesnek (pl. az adásvételi szerződésből) tudomása van. Az alperesnek hivatalos tudomása volt a vevő lakóhelyéről, születési helyéről, arról, hogy helyben korábban a csopaki szőlőterületek védelme érdekében milyen tevékenységet végzett. Megállapította, hogy az alperesnek további bizonyítási eljárást foganatosítania nem kellett, a felperesnek pedig semmilyen bizonyítási indítványa nem volt. Ítéleti álláspontja szerint az a felperesi érvelés, mely szerint a szerződéssel érintett ingatlan közelében a tulajdonában lévő szőlőterület van, nem bír különös jelentőséggel, figyelemmel arra, hogy a vevőnek is ingatlanai vannak a területen.

Megállapította, hogy az a tény, hogy az alperes nem élt azzal a jogkörével, hogy a vevő mellett a felperes tulajdonszerzését is támogassa, nem jogszabálysértő, tekintettel arra, hogy a határozatból megállapíthatóan az alperesi beavatkozó javára szóló szempontok a felperes oldalán nem találhatók meg, így az őt nem támogató döntés nem jogszerűtlen.

[11] Összességében azt állapította meg, hogy az alperes a tényállást kellő mértékben feltárta, a döntésekből egyértelműen megállapítható, hogy milyen szempontokat mérlegelt, megindokolta, hogy miért a helyben lakó, szőlőtermesztéssel foglalkozó vevő tulajdonszerzését támogatta.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[12] Az elsőfokú ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, melyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereseti kérelme szerinti határozat meghozatalát, másodlagosan az eljárás lényeges szabályainak megsértése, illetőleg a bizonyítási eljárás hiányossága miatt az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság ítélete súlyosan jogszabálysértő, mivel az alperesi döntés felülvizsgálata során nem vette figyelembe, hogy az alperes határozatai az előterjesztett kifogásokban foglaltakra nem adtak választ, és kizárólag az alperesi beavatkozó személyével, illetőleg körülményeivel foglalkoztak. Kiemelte, hogy az alperes határozatai csak az alperesi beavatkozó melletti szempontokat értékelték és nem adtak választ arra, hogy a felperes tulajdonszerzése miért nem támogatható. Hangsúlyozta, hogy a kifogásaiban a helyi földbizottság megállapításait kifejezetten vitatta, ennek ellenére az alperesi határozatokból nem derül ki, hogy a kifogásait miért nem tartja megalapozottnak, és e körben az alperes határozatai rá vonatkozóan nem is tartalmaznak megállapításokat. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróságnak észlelnie kellett volna, hogy az alperes határozatai a Ket. 50. § (1) bekezdésében és 72. § (1) bekezdés c) pontjában foglaltaknak nem feleltek meg. Megjegyezte, hogy az alperes határozataiban olyan körülményeket is szerepeltet, amelyeket az állásfoglalások nem tartalmaznak, illetőleg amelyeket (helyi lakos, gazdálkodó) az elővásárlási rangsor megállapításánál kell és lehet értékelni. Kiemelte, hogy az irányadó bírósági gyakorlat szerint abban az esetben, amennyiben az állásfoglalás az adott személy tekintetében konkrét kizáró indokot nem tartalmaz, akkor a határozat megváltoztatásának van helye, és mindkét fél támogatása indokolt. E körben az Alkotmánybíróság 17/2015. (VI. 5.), valamint 18/2016. (X. 20.) AB határozataiban foglaltakra is utalt. Az irányadó bírósági gyakorlatot ismertetve arra is hivatkozott, hogy az

állásfoglalásnak ki kell térnie az értékelési szempontokra és az értékelés eredményét részletesen indokolni kell. Sérelmezte, hogy a bizonyítási kötelezettségre és a bizonyítási teherre vonatkozó részletes tájékoztatás a bíróság részéről nem történt meg, a rendelkezésre álló bizonyítékokat pedig tévesen értékelte. Az elsőfokú bíróság a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 206. §-ában foglaltakat is megszegte, mivel az alperesi beavatkozó által készített és tárgyaláson felmutatott térképet döntése során értékelte annak ellenére, hogy a felperes az abban foglaltakat vitatta, és a perben csak az irat elektronikus csatolására kerülhetett volna sor. Jogi álláspontja szerint az elsőfokú bíróság azt sem észlelte, hogy az alperesi beavatkozó nem szabályszerű meghatalmazást csatolt.

- [13] Az alperes és az alperesi beavatkozó fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A jogerős ítélet

- [14] A Fővárosi Törvényszék a 2.Kf.650.107/2018/3. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróságnak a régi Pp. 206. §-ában foglaltaknak megfelelő mérlegelése, valamint a rendelkezésre álló peradatokból levont jogi következtetései minden tekintetben helytállóak és okszerűek voltak. A keresetet elutasító elsőfokú bírósági döntéssel és annak indokolásával egyetértett, és rögzítette, hogy a felperes a másodfokú eljárásban az elsőfokú bíróság ítéletének jogszerűségét cáfoló érveket nem adott elő, valamint nem tárt fel a fellebbezése kedvezőbb elbírálását megalapozó körülményeket.

- [15] A fellebbezésben foglaltakra hivatkozással kiemelte, hogy a rangsorolás, illetve a rangsor szerinti elbírálás nem a helyi földbizottság, hanem a mezőgazdasági igazgatási szerv jogkörébe tartozik. Az alperes az eljárása során kizárólag azt vizsgálhatta, hogy a helyi földbizottság az állásfoglalásai kiadásakor a Földforgalmi törvényben számára előírt szempontokat megfelelően mérlegelte-e. Amennyiben értékelése a jogszabályban előírt szempontoknak megfelelt, és indokolásából a döntés indokai, valamint azok okszerűsége megállapítható, a döntés megváltoztatására nem kerülhet sor. Megállapította, hogy az állásfoglalások részletesen tartalmazzák azokat a szempontokat, amelyek mentén a helyi földbizottság arra a megállapításra jutott, hogy a tulajdonszerzés támogatása az adásvételi szerződés szerinti vevő, a beavatkozó esetén indokolt, ugyanakkor a felperes esetén nem indokolt. Rögzítette, hogy az alperes határozatai tartalmazzák azt a megállapítást, miszerint a kamarai állásfoglalásokban foglalt indokokat elfogadhatónak tartja, és a határozatok részletesen tartalmazzák azokat a további szempontokat is, amelyek az

adásvételi szerződés alapján a beavatkozó tulajdonszerzésének „jóváhagyását” indokolják.

[16] A másodfokú bíróság megállapította, hogy a felperes a fellebbezésében helytállóan utalt arra, hogy a határozatokban a beavatkozónál feltüntetett szempontoknak a felperesre irányadó értékelései nem jelennek meg. Ítéleti álláspontja szerint „helyesebb lett volna, ha az alperes ezen szempontokat, illetőleg azok esetleges hiányát a felperesre vonatkozóan is részletezi. Miután ennek ellenére a felperes esetén az alperesi határozatban szereplő szempontok hiánya megállapítható volt, helyesen rögzítette az elsőfokú bíróság azt, hogy az alperes határozatai e körben olyan mértékű hiányosságban nem szenvednek, amely alapján a hatályon kívül helyezésük indolt.”

[17] Megállapította továbbá, hogy az alperesnek a hivatalosan ismert, vagy köztudomású tények tekintetében bizonyítási eljárást nem kellett lefolytatnia, az eljárás során bizonyítási indítványt a felperes sem terjesztett elő. Miután nem volt olyan további tény, körülmény amelynek feltárása a közigazgatási eljárás során elmaradt, az elsőfokú bíróság bizonyítás körében adott tájékoztatása a régi Pp. 3. §-a szerinti törvényi követelményeknek megfelelt. Összességében rögzítette, hogy az alperesi határozat a régi Pp. 339/B. §-ában foglaltaknak megfelel.

A felülvizsgálati kérelem és az ellenkérelem

[18] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben elsődlegesen az első- és másodfokú ítélet hatályon kívül helyezésével a keresetének megfelelő döntés meghozatalát, másodlagosan a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását, harmadlagosan az első- és másodfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Az ügy előzményeinek ismertetésén túl arra hivatkozott, hogy az esetében a Földforgalmi törvény 24-25. § -aiban felsorolt indokok egyike sem áll fenn, a helyi földbizottság állásfoglalásaiban csak általánosságok szerepelnek.

[19] Utalt arra, hogy a Földforgalmi törvényben rögzített rangsor értelmét veszíti azzal, ha a helyi földbizottság azt konkrétumot nélkülöző állásfoglalásában felboríthatja. Sérrelmezte, hogy az alperes a határozatában meg sem kísérelte annak a vizsgálatát, hogy a helyi földbizottság állásfoglalása a Földforgalmi törvény 24-25. §-aiban foglalt követelményeknek megfelel-e. Az állásfoglalásokban rá nézve semmilyen konkrétum nem szerepel, ily módon annak indokai nem megismerhetők. Az alperesi határozatok pedig a kifogásokban foglaltak cáfolatára vonatkozó tények és körülmények ismertetését

nem tartalmazzák. A tulajdonszerzésére az alperes megállapításokat nem tett, illetve olyan körülményeket is értékelte, amelyeket egyrészt a ranghely megállapításakor kell figyelembe venni, másrészt amelyek az állásfoglalásban nem szerepeltek, ekként sérült a „kétfokú elbírálás elve”. Hangsúlyozta, hogy vele szemben a tulajdonszerzését kizáró körülmény nem áll fenn. Sérelmezte, hogy az alperesi határozatok nem tartalmazzák a megállapított tényállást, az annak alapjául elfogadott bizonyítékokat, az ügyfél által felajánlott, de mellőzött bizonyítást és a mellőzés indokait, valamint a döntést megalapozó jogszabályhelyeket. Mivel pedig az alperes a kifogást nem bírálta el, a határozat nem felel meg a Ket. indokolásra vonatkozó követelményeinek.

[20] Érvei alátámasztásaként ismételten hivatkozott az Alkotmánybíróság 17/2015 (VI. 5.) és 18/2016. (X. 20.) AB határozataira, a BH 2018.211 számon közzétett eseti döntésre, az EBD 2016.K.16 számú elvi döntésre, a Győri Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság, valamint a Győri Törvényszék egyedi ügyben hozott döntéseire, valamint arra, hogy a Veszprémi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság azonos tényállású ügyben a keresetének helyt adó döntéseket hozott.

[21] Összességében arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróságok a rendelkezésre álló bizonyítékokat tévesen értékelték, megsértve a régi Pp. 206. §-ában foglaltakat. A közigazgatási határozatból a bizonyítékok mérlegelésnek okszerűsége nem tűnik ki, ez pedig a perben már nem pótolható. E körben a régi Pp. 339/B. §-ának megsértésére hivatkozott.

[22] Az alperes és az alperesi beavatkozó felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[23] A felülvizsgálati kérelem érdemben alapos.

[24] A régi Pp. 275. § (1)-(2) bekezdései szerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének helye nincs, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a rendelkezésre álló adatok alapján a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül, kivéve, ha a pert hivatalból megszünteti, vagy ha a határozatot hozó bíróság nem volt szabályszerűen meg alakítva, illetve a határozat meghozatalában olyan bíró vett részt, akivel szemben a törvény értelmében kizáró ok áll fenn.

[25] A Kúria mindenekelőtt rögzíti, hogy a 2/2016. (III. 22.) KMK véleményében a tárgyi eljárás tekintetében az egységes joggyakorlat kialakítására figyelemmel fogalmazta meg, hogy „Az érdemi felülvizsgálat feltétele az, hogy a határozatból megállapíthatók

legyenek a Földforgalmi törvény 24-25. §-ában írt szempontok és követelmények és emellett különösen az, hogy a földbizottság, illetve a képviselő-testület a döntését milyen törvényekre alapította. A közigazgatási határozattal szemben támasztott általános formai és tartalmi követelmények hiánya a határozat jogsértését teszi megállapíthatóvá." A Földforgalmi törvény perbeli időszakban hatályos és alkalmazandó 24. § (2) bekezdése alapján a helyi földbizottságnak elegendő (volt) a köztudomású tényekre és legjobb ismereteire alapoznia döntését, de a képviselő-testületnek a kifogás elbírálása során az állásfoglalást illetően a Ket. 50. § (1) bekezdése szerinti bizonyítást kellett lefolytatnia (Kfv.IV.37.834/2016/8., Kfv.IV.37.582/2017/5.). A képviselő-testület a tényállás-tisztázási kötelezettségét kizárólag akkor teljesíti, ha megvizsgálja a helyi földbizottság által felhozott megtagadási indokok Földforgalmi törvény 24-25. §-ainak rendelkezéseivel való koherenciáját és az indokok valóságtartalmát.

[26] A felperes az eljárás során előterjesztett kifogásaiban vitatta a megtagadási indokok valóságtartalmát, azonban az alperes a kifogás elbírálásakor érdemben ezzel nem foglalkozott, a kifogásban foglaltak cáfolatába nem bocsátkozott, kizárólag arra vonatkozóan indokolta a határozatát, hogy az alperesi beavatkozó szerzését miért tarja támogathatónak. A Kúria megállapította, hogy tévedett a másodfokú bíróság, amikor a felperesi szerzés nem támogathatóságára vonatkozóan az alperesi beavatkozó támogatását alátámasztó indokokból az argumentum a contrario elve szerint következtetett. A másodfokú bíróság e körben tett megállapítása, mely szerint „helyesebb lett volna”, ha az alperes az alperesi beavatkozónál értékelt szempontokat, illetőleg azok esetleges hiányát a felperesre vonatkozóan is részletezi, alapjaiban téves. Az alperesnek a határozatában minden, a kamarai állásfoglalással szemben előterjesztett kifogásra érdemben kell reagálnia, ez ugyanis az eljárásának az alapja.

[27] A Földforgalmi törvény szabályozásának logikája szerint a helyi földbizottság, illetve az annak jogkörében eljáró megyei agrárgazdasági kamara az állásfoglalás kiadása során kizárólag akkor tagadhatja meg a tulajdonszerzés támogatását, ha az értékelt személy vonatkozásában a Földforgalmi törvény 24. §-ában felsorolt kizáró okot állapít meg. Abból a megállapításból, hogy az alperesi beavatkozónál felsorolt valamely szempont/szempontok a felperesnél nem jelennek meg, nem lehet arra következtetni, hogy a felperes támogatásának hiánya jogszerű. A perbeli eljárás nem annak a tárgyában folyik, hogy az alperes melyik szerző fél (felperes vagy az alperesi beavatkozó) szerzését támogatja inkább, az egyik fél támogatása és az e körben értékelt szempontok indokolásban történő megjelenítése önmagában nem befolyásolja a másik fél támogathatóságát. A másodfokú bíróság megállapításával ellentétben az alperes nem a beavatkozó tulajdonszerzésének „jóváhagyásáról”

döntött, e döntés a mezőgazdasági igazgatási szerv hatáskörébe tartozik.

[28] Az első- és másodfokú bíróság tévedett, amikor úgy ítélte meg, hogy az alperes kifogást elbíráló határozatai az állásfoglalásában megjelölt értékelési szempont okszerű fennállását alátámasztó tények, adatok és körülmények rögzítése nélkül is megfelelnek a Ket. 72. § (1) bekezdés e) pontjában írt tartalmi feltételeknek. A felek tulajdonszerzése azonos szempontok szerinti vizsgálatának elvégzéséről csak akkor lehet szó, ha az állásfoglalás megnevez a Földforgalmi törvény 24. § (2) bekezdésében nevesített vagy a földbirtok-politikai célokkal összhangban álló egyéb értékelési szempontot. Nem kizárt a támogatás vagy nem támogatás indokai között a törvény preambulumban lefektetett jogalkotói cél megjelenítése sem, feltéve, ha mindezen indokok okiratokkal vagy egyéb bizonyítékkal alátámaszthatók, ezáltal a döntés megalapozottsága ellenőrizhető és érdemben is felülbírálnak.

[29] A Kúria a felperes további érveit vizsgálva rögzíti, hogy a régi Pp. 339/B. §-ának megsértésére alaptalanul hivatkozott, a másodfokú bíróság e jogszabályhelyre utalása megalapozatlan. Az alperesnek a kifogás elbírálása iránti eljárásban hozott döntése nem mérlegelési jogkörben hozott közigazgatási határozat. Az 2/2015. (XI. 23.) KMK véleményben foglaltak szerint az olyan közigazgatási határozat nem minősül mérlegelési jogkörben hozott határozatnak, amelyben a hatóság a határozathozatalhoz szükséges bizonyítékok értékelése alapján döntési lehetőségeket nem biztosító jogszabály alkalmazásával dönt. A Fétv. perbeli esetben alkalmazandó 103/A. § (2) bekezdése behatárolja a képviselő-testület által hozható döntések körét, ugyanis nem enged választási lehetőséget abban az esetben, amennyiben megállapítja, hogy a kiadott állásfoglalás nem felel meg a Földforgalmi törvény 23-25. §-ainak. A bizonyítékok értékelése ugyanakkor nem azonos a mérlegelési jogkörrel.

[30] A Földforgalmi törvény 24. § (2) bekezdésében szereplő szempontok csak példálózó jellegű (exemplifikatív) felsorolást jelentenek, erre utal az „így különösen” kifejezés, és a Földforgalmi törvény a 68. § (3) bekezdésében kifejezetten hivatkozik is az előbbieken túl a földbirtok-politikai irányelvek érvényesítésére, amely irányelvek a preambulumban is megjelennek. Nem jogszabálysértő az sem, hogy az alperes pl. a helyben lakás/születés tényét az alperesi beavatkozó oldaláról figyelembe veszi, ezzel ugyanis nem terjeszkedett túl az állásfoglaláson, hanem éppen a tényállás tisztázási kötelezettségének tett eleget, igaz csak az alperesi beavatkozó oldaláról.

[31] Nem megalapozottan hivatkozott a felperes arra sem, hogy a perbeli esetben az alperes a Földforgalmi törvény szerinti

ranghelyet bírálta volna felül. Az alperest a perbeli vizsgálat során a jegyzék szerinti rangsor nem köti, vizsgálati jogköre arra terjed ki, hogy az állásfoglalás megadására a Földforgalmi törvény 23-25. §-ainak megfelelően került-e sor.

[32] Összességében a fenti, nem megalapozott felperesi érvek nem befolyásolták azt a tényt, hogy az alperest terheli a Ket. 50. § (1) bekezdése és 72. § (1) bekezdés e) pontja szerinti tényállás-tisztázási és indokolási kötelezettség. Ez kitűnik a kialakult bírói gyakorlatból (EBD2016. K.16., Kfv.IV.37.835/2016.). Mindennek ellentmondva az alperes a perbeli esetben a felperesi kifogásokat egyáltalán nem vizsgálta, tényekkel nem támasztotta alá az állásfoglalásokban írtakat, a felperesi tulajdonszerzés megtagadását a Földforgalmi törvény 24. §-a szerint eljárva nem indokolta. Az első- és másodfokú bíróságok ezzel ellentétes megállapításai sértik a régi Pp. 206. §-ában foglaltakat.

[33] Minderre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet - az elsőfokú ítéletre kiterjedően - a régi Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és a régi Pp. 339. § (1) bekezdése alapján az alperes határozatát hatályon kívül helyezte és az alperest új eljárásra kötelezte. A megismételt eljárásban hozott döntésből a megtagadási (nem támogatási) indokokat tényadatokkal kell alátámasztani, nem elegendő pusztán arra hivatkozni, hogy a felperessel való szerződés létrejötte nem járul hozzá a Földforgalmi törvény valamely céljának érvényesüléséhez, ezen hivatkozásokat ugyanis konkrét tényekkel, bizonyítékokkal kell alátámasztani. Ilyen okot alátámasztó bizonyíték hiányában a támogatás megtagadásának nincs helye.

[34] A Kúria utal arra, hogy az egyes törvényeknek a mező- és erdőgazdasági földek forgalmával összefüggő módosításáról szóló 2018. évi CXXXVI. törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő eljárást a 2018. évi CXXXVI. törvény hatálybalépése napját megelőző napon hatályos jogszabályok szerint kell lefolytatni, azzal, hogy a) a bíróság a képviselő testületnek a helyi földbizottság állásfoglalása ellen benyújtott kifogást elbíráló döntését, valamint a mezőgazdasági igazgatási szerv döntését nem változtathatja meg; b) a képviselő testületnek a helyi földbizottság állásfoglalása ellen benyújtott kifogást elbíráló döntése ellen jogorvoslat a mezőgazdasági igazgatási szerv döntése ellen indított közigazgatási perben kezdeményezhető; c) a megismételt eljárást a helyi földbizottság folytatja le, az annak során hozott helyi földbizottsági állásfoglalás ellen jogorvoslati eljárás a mezőgazdasági igazgatási szerv döntése ellen indított közigazgatási perben kezdeményezhető. [Földforgalmi törvény 73. § (2) bekezdés] A szóban forgó jogszabályhely a) pontja alapján az alperesi határozatok tekintetében megváltoztatási jogkör a jelen perben már nem volt gyakorolható. A helyi földbizottsági

állásfoglalás elleni kifogást elbíráló képviselő-testületi határozatok felülvizsgálata iránti perben elrendelt megismételt eljárásban (mint amilyen a jelen per is) a b) pontból következően a képviselő-testületnek kell a kifogást ismételten elbírálnia, azonban a döntése ellen - e pertől eltérően - önálló közigazgatási per már nem lesz kezdeményezhető, a képviselő-testület megismételt eljárásban hozott határozata elleni esetleges jogorvoslat csak a mezőgazdasági igazgatási szerv döntése ellen indított közigazgatási perben kezdeményezhető. A c) pontban foglaltak szerint, amennyiben a mezőgazdasági igazgatási szerv eljárásában a helyi földbizottság állásfoglalását eredményesen vitatják, az ennek következményként (esetlegesen) elrendelt új eljárásban már kizárólag a helyi földbizottság járhat el, állásfoglalása ellen a képviselő-testülethez fordulás joga megszűnt, az állásfoglalás elleni jogorvoslati eljárás a mezőgazdasági igazgatási szerv döntése ellen indított közigazgatási perben kezdeményezhető.

A döntés elvi tartalma

[35] A Földforgalmi törvény alapján a képviselő-testület a kifogás elbírálása iránti eljárásban a tényállás-tisztázási kötelezettségét akkor teljesíti, ha megvizsgálja, hogy a helyi földbizottság állásfoglalásában értékelt szempontok szerinti megtagadási indok tényadatokkal mennyiben támasztható alá.

[36] Az egyes törvényeknek a mező- és erdőgazdasági földek forgalmával összefüggő módosításáról szóló 2018. évi CXXXVI. törvény hatálybalépésekor folyamatban lévő, a képviselő-testületi határozatok felülvizsgálata iránti perben elrendelt megismételt eljárásban a képviselő-testületnek kell a kifogást ismételten elbírálnia, azonban e döntése ellen önálló közigazgatási per már nem lesz kezdeményezhető, a képviselő-testület megismételt eljárásban hozott határozata elleni esetleges jogorvoslat csak a mezőgazdasági igazgatási szerv döntése ellen indított közigazgatási perben kezdeményezhető.

Záró rész

[37] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a régi Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

[38] A pervesztes alperes a régi Pp. 270.§ (1) bekezdése folytán a felülvizsgálati eljárásban is alkalmazandó régi Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felperes jogi képviselettel felmerült együttes elsőfokú, fellebbezési és felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére, melynek összegét a Kúria a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-a alapján állapította meg a perben kifejtett jogi munkára tekintettel. A Kúria az alperesi beavatkozót

nem kötelezte perköltség megfizetésére, figyelemmel arra, a beavatkozással a felperesnek költségtöbblete nem merült fel.

[39] Az alperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5. § (1) bekezdés b) pontja alapján teljes személyes illetékmentességben részesül, ezért az Itv. 62. § (1) bekezdés h) pontja alapján feljegyzett kereseti, fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illeték a bírósági eljárásban alkalmazandó költségmentességről szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam terhén marad.

[40] Az ítélet elleni felülvizsgálat lehetőségét a régi Pp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2019. május 28.

Dr. Balogh Zsolt s. k. a tanács elnöke, Dr. Varga Eszter s. k. előadó bíró, Dr. Dobó Viola s. k. bíró